

Offisiell norsk Okkupasjonshistorie av den illegale organisasjonen Milorg
 4/10-61
 var et kledt folkerettsbrudd og i strid med kapitalavgiftsloven av 1929
 102879

MILORG D 13 FORTELLER

Plan om nytt verk: «Nordens Geologi»

Idag foreligger det i bokhandlerne en bok som har fått tittelen «Milorg D 13 i kamp». Den er utgitt av «13-Klubben» som består av endel milorgveteraner fra Oslo og omegn og er kommet på Ernst G. Mortensens Forlag. Meget er skrevet om Norges krig og om vår kamp og våre trengsler i okkupasjonsårene. Allikevel er det sikkert forholdsvis få som noensinne har fått vite så meget om «D 13» at de kunne gjøre seg opp et noenlunde riktig bilde av hvorledes denne store organisasjonen ble bygd opp, hvorledes den arbeidet og hvilke resultater den kunne fremlegge da krigens regnskap skulle gjøres opp. Vi har efterhånden fått mange og menende bøker om enkeltmenns og grupper innsats og det kan vel hende at enkelte Milorg-menn har følt at det ville være riktig overfor de mange tusen som satte livet inn i Milorg. — og deres efterkommere — en gang å legge frem endel faktiske opplysninger for det norske folk om det distrikt som ofret 128 liv og fikk mange flere livsvarig skadet for at Norge skulle gjenvinne sin frihet. Det er nok idag så at for mange er den annen verdenskrig langt borte, ja, mange unge vet knapt noe særlig om den. A dømme efter mange stikkprøver som undertegnede har tatt, er det i hvert fall ikke den norske skolen som forteller dem noe om vårt kaos i 1940, vår nasjonale reisning mot dem som ville nazifisere folket og mot okkuperantes brutale vilkårigheter. Man har somme tider en følelse av at disse årene helst skal glemmes og at man slett ikke må mane frem noen «helter». Våre statsmyndigheter vil efterhvert dyrt kunne få betale dette i manglende forståelse hos en stor del av folket for den forsvars- og utenrikspolitikk som er en selvfølge hos de fleste som var med og kjente krigstidens problemer på sin egen kropp, men som må podes inn hos de unge!

Gjennomsnittlig hver uke året gjennom dør det en norsk kvinne eller mann som ble invalid på grunn av sin innsats for landet. Enda er 2500 i live, men forsvinner som nevnt med ca. 50 om året.

Boken om MilOrg. distrikt 13 i kamp er kommet istand på «13-Klubbens» initiativ og tre av distriktets ledende menn under krigen, Odd Øyen, nå oberstløytnant i Kongo, sivilingeniør Per Røed og aktuar Andreas Tømmerbakke har undertegnet forordet hvorav det fremgår at journalistene Kjell Sørhus og Rolf Ottosen har samlet inn det alt overveiende materiale og satt boken i pennen. De forteller også i forordet at «ennå bor det rundt i landet medlemmer

Andreas Tømmerbakke (til høyre) og Per Røed er sammen med oberstløytnant Odd Øyen bokens ansvarlige utgivere på Milorgs vegne. Øyen ventes hjem til Norge fra Kongo om få dager.

av Oslo-Milorg som ble skadet psykisk eller fysisk under sin krigstjeneste. De sloss som soldater i fiendens egen borg under krigen, men fikk ingen militær status efter krigen. Dette til tross for at den kjempende, hemmelige organisasjonen Milorg hadde full anerkjennelse og ble underlagt Forsvarets Overkommando i London allerede i 1941. Det er til disse skadelidende Milorg-gruppens inntekter av denne boken vil gå. Midlene vil derfor i sin helhet bli stilt til rådighet for Krigsinvalidforbundet.

Man trenger imidlertid ikke være fylt av trang til velgjørenhet for å kjøpe og lese denne boken. Jeg føler meg overbevist om at den for mange tusen mennesker vil bety en helt ny forståelse av en serie mer eller mindre dunkle hendelser under krigen, at de vil bli fylt av dyp taknemlighet overfor de unge og gamle som uredde drev sitt motstandsarbeide like for nesen på verdens sterkeste militærmakt og beundring for den kalde ro, beslutsomhet og

besindighet hvormed Milorg. D. 13 ble ledet i krigens viktigste fase.

I forordet er skrevet at det er tilfeldig hvilke navn som er nevnt i boken. Mange er kommet med fordi akkurat den episoden de deltok i er blant de aksjoner som skildres. Det er bare et riss og glimt boken gir, ingen fullstendig historie.

Milorg. skulle først og fremst være en intakt militær organisasjon klar til innsats efter den øverste ledelses ordre i det avgjørende viktige øyeblikk. Allikevel fikk den med sin begrensede frihet anledning til et hundretall aksjoner. Amatørmessig var meget til å begynne med, men efterhånden utviklet dyktigheten og rutinen seg slik at Fehmer og hans mest drevne gestapister ble tatt ved nesen gang efter gang.

To navn står frem foran alle andre i D 13's historie: Major A. Langeland for hans fantastiske pionérinnsats og vernepliktig kaptein, høyesterettsadvokat Lorentz W. Brinck som var sjef i den avgjørende fase. De er begge gått bort. Meget glad blir man også ved å finne mange navn i rekkene som idag innehar ansvarlige stillinger i vårt forsvar.

Leif Bohn.

Mens nordisk geologi har fornyet sin goodwill over hele verden efter det store internasjonale geologmøtet i København ifjor, er det enkelte som går inn for å smi mens jernet er varmt. For eksempel professor K. Rankama ved universitetet i Helsingfors. Han dukket opp i Oslo igår for å aktivisere arbeidet med å utgi en stor lærebok i Nordens Geologi på et amerikansk forlag, en lærebok som skal kunne brukes av studenter over hele verden.

Professor K. Rankama.

Island er også med, og alle de fem nordiske land har i prinsippet gått inn for saken, sier Rankama. Det trengs i høy grad en slik lærebok, den siste som kom, fra 1931 og unektelig noe foreldet. Meningen er at den skal skrives av geologer fra de respektive land, utgis på engelsk av et amerikansk forlag på vanlig forlagsbasis.

Tenk hvilken fordel det er for nordiske studenter og hva det betyr for samarbeidet i faget innen Norden om vi kunne innføre den læreboken i alle fem land. Og over det skal den kunne brukes av alle studenter som skal sette seg i Nordens geologi.

Men vi må benytte anledningen mens interessen er stor over hele verden efter Københavnmøtet.

Når skal boken komme? — I 1963, håper vi, og siden det menings å komme med en utgave hvert femte år.

EN KVINNE fra Nord-Ran forledet med en sjømann ombord i lastebåt som ligger ved kai i Rana. Det ble fest og glede i de små timer, men da man våknet om morgenen var lo boken hans med 750 kroner i. Han meldte fra til politiet som søkte kvinnen og skaffet ham gene tilbake. (Aftenpostens spondent i Mo i Rana).

rikene til tross for at styret i stor utstrekning var dansk.

Castberg gjennomgår og berømte veto-striden som parlamentarismens gjennombrudd norsk statsliv ved riksrettsdom mot ministeriet Selmer i 1914 som avslutter med en utredning rettsoppgjøret efter den annen verdenskrig, hvor han med en solid argumentasjon går London-regleringens og I retts syn på landssvikernes ansvar.

7. juni-vedtaket

it følelse av at disse årene helst skal glemmes og stilles helt tilbake på manne frem noen «helter». Våre statsmyndigheter vil etterhvert dyrt kunne få betale dette i manglende forståelse hos en stor del av folket for den forsvars- og utenrikspolitikk som er en selvfølge hos de fleste som var med og kjente krigstidens problemer på sin egen kropp, men som må podes inn hos de unge!

en Gjennomsnittlig hver uke året gjennom dør det en norsk kvinne eller mann som ble invalid på grunn av sin innsats for landet. Enda er 2500 i live, men forsvinner som nevnt med ca. 50 om året.

er Boken om Mil.Org. distrikt 13 i kamp er kommet istand på «13-Klubbens» initiativ og tre av distriktets ledende menn under krigen, Odd Øyen, nå oberstløytnant i Kongo, sivilingeniør Per Røed og aktuar Andreas Tømmerbakke har undertegnet forordet hvorav det fremgår at journalistene Kjell Sørhus og Rolf Ottesen har samlet inn det alt overveiende materiale og satt boken i pennen. De forteller også i forordet at «ennå bor det rundt i landet medlemmer

Andreas Tømmerbakke (til høyre) og Per Røed er sammen med oberstløytnant Odd Øyen bokens ansvarlige utgivere på Milorgs vegne. Øyen ventes hjem til Norge fra Kongo om få dager.

av Oslo-Milorg som ble skadet psykisk eller fysisk under sin krigstjeneste. De sloss som soldater i fiendens egen borg under krigen, men fikk ingen militær status etter krigen. Dette til tross for at den kjempende, hemmelige organisasjonen Milorg hadde full anerkjennelse og ble underlagt Forsvarets Overkommando i London allerede i 1941. Det er til disse skadelidende Milorg-gruppens inntekter av denne boken vil gå. Midlene vil derfor i sin helhet bli stilt til rådighet for Krigsinvalideforbundet».

Man trenger imidlertid ikke være fylt av trang til velgjørenhet for å kjøpe og lese denne boken. Jeg føler meg overbevist om at den for mange tusen mennesker vil bety en helt ny forståelse av en serie mer eller mindre dunkle hendelser under krigen, at de vil bli fylt av dyp takknemlighet overfor de unge og gamle som uredde drev sitt motstandsarbeide like for nesen på verdens sterkeste militærmakt og beundring for den kalde ro, beslutsomhet og

besindighet hvormed Mil.org. D. 13 ble ledet i krigens viktigste fase.

I forordet er skrevet at det er tilfeldig hvilke navn som er nevnt i boken. Mange er kommet med fordi akkurat den episoden de deltok i er blant de aksjoner som skildres. Det er bare et riss og glimt boken gir, ingen fullstendig historie.

Mil.org. skulle først og fremst være en intakt militær organisasjon klar til innsats etter den øverste ledelses ordre i det avgjørende viktige øyeblikk. Allikevel fikk den med sin begrensede frihet anledning til et hundretall aksjoner. Amatørmessig var meget til å begynne med, men etterhånden utviklet dyktigheten og rutinen seg slik at Fehmer og hans mest drevne gestapister ble tatt ved nesen gang etter gang.

To navn står frem foran alle andre i D 13's historie: Major A. Langeland for hans fantastiske pionérinnsats og vernepliktig kaptein, høyesterettsadvokat Lorentz W. Brinch som var sjef i den avgjørende fase. De er begge gått bort. Meget glåd blir man også ved å finne mange navn i rekkene som idag innehar ansvarlige stillinger i vårt forsvar.

Leif Bøhn.

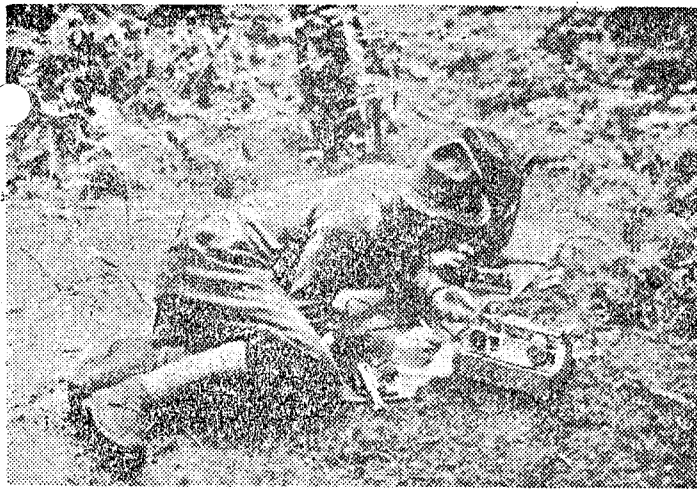
7. juni-vedtaket var juridisk et folkerettsbrudd

Hevder Frede Castberg

Juridisk sett begikk Stortinget et folkerettsbrudd da det den 7. juni 1905 avsatte Oscar II som Norges konge og oppløste unionen med Sverige. Denne konklusjon kommer vår fremste ekspert i stats- og folkerett, professor Frede Castberg til i en liten bok han har utgitt på Universitetsforlaget om «juridske spørsmål i Norges politiske historie».

Professor Castberg hevder at den omstendighet at kongen ikke kunne skaffe seg noen ny regjering da Christian Michelsens ministerium bad om avskjed, ikke gir noen tilstrekkelig juridisk begrunnelse for 7. juni-vedtaket. Folkerettslig ble derfor unionen med Sverige først oppløst ved overenskomsten i Karlstad, men noe helt annet er spørsmålet om hvordan stillingen var rent statsrettslig, sier Castberg. Her kan det ikke være skygge av tvil om at fra og med 7. juni 1905 opphørte Oscar 2. å være Norges konge.

Professor Castberg åpner sin bok med en vurdering av unionen med Danmark og fremholder at Norge folkerettslig var et eget rike under hele unionstiden, og at det i hvert fall etter kongens statskup i 1660 forelå enslags formell folkerettslig likestilling mellom de to tvilling-

London anropes fra Nordmarka.

aviser mot Storbritannia som direkte medskyldig i Hammarskjølds og gjennom avskjedigelsen av de britiske offiserer i Ghanas forsvar med general Alexander i spissen, selvom dette kan forklares med Nkrumahs planer om en afrikansk overkommando. Man har London også merket seg at den gamle britiske Labour-mannen, Mr. Geoffrey Bing, som hjalp til med utarbeidelse av forfatningen, nu er fjernet fra sin høye stilling i Ghanas rettsvesen. Den britiske samveldeministeren, Duncan Sandys, har funnet det nødvendig å fly til Accra for å bli klar over tingenes tilstand i det urolige landet, og etter hans reise vil den britiske regjering ta standpunkt til om det under slike forhold har noen hensikt å la dronning Elizabeth

besøke Ghana i november, som planlagt.

Men mest spennende er det om Storbritannia og Amerika under disse forhold vil gjøre alvor av sin lovede finansiering av Nkrumahs Assuan-plan, utbyggingen av Volta-elven og oppbyggingen av en ghanesisk aluminiumindustri, planer som er beregnet til å koste 1,2 milliarder kroner. Fra Washington ble det igår meldt at Nkrumah har bedt om å få beskjed om hva det blir til innen 13. oktober. I dette forlangende ligger det etter alt å dømme en skjult trusel om at hvis Amerika svikter slik som i Egypt, er russerne rede til å hoppe inn. Hva de sikkert med glede vil gjøre. Og Nkrumah har øyensynlig hastverk.

M

i Nordens geologi. Men vi må benytte anledningen nå mens interessen er stor over hele verden etter København møtet.

— Når skal boken komme? — I 1963, håper vi, og siden er det meningen å komme med en ny utgave hvert femte år.

EN KVINNE fra Nord-Rana ble forleden med en sjømann ombord en lastebåt som ligger ved kai i Mo i Rana. Det ble fest og glede til u i de små timer, men da mannen våknet om morgenen var lommeboken hans med 750 kroner borte. Han meldte fra til politiet som oppsøkte kvinnen og skaffet ham pengene tilbake. (Aftenpostens korrespondent i Mo i Rana).

rikene til tross for at styret i Norge i stor utstrekning var dansk.

Castberg gjennomgår også den berømte veto-striden som førte til parlamentarismens gjennombrudd i norsk statsliv ved riksstrettsdommen mot ministeriet Selmer i 1884, og han avslutter med en utredning om rettsoppjøret etter den annen verdenskrig, hvor han med en klar og solid argumentasjon går inn for London-regjeringens og Høyesteretts syn på landssvikernes straffansvar.